

Reactie SRA op wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3

Utrecht, 6 januari 2026

Inhoudsopgave

1	Inleiding	P2
2	Hybride systeem vermogensaanwasbelasting	P2
2.1	Complex	P2
2.2	Onvoldoende draagvlak	P3
2.3	Internationaal perspectief	P3
2.4	Procedures	P3
2.5	Budgetneutraal?	P3
2.6	Lock-in-effect?	P4
2.7	Eigen gebruik tweede woning	P4
2.8	Volledige verliesverrekening	P4
2.9	Doorschuifmogelijkheden	P5
3	Eén systeem: vermogenswinstbelasting	P5
4	Samenvattend	P6
	Tot slot	P6

Over SRA

SRA is de kennis- en kwaliteitspartner van accountantskantoren voor het mkb. Als vereniging van, voor en door leden (380) benutten wij de kracht van ons collectief om samen oplossingen te vinden voor de uitdagingen van nu en de toekomst. Zodat SRA-kantoren duurzaam bijdragen aan succesvol ondernemerschap en aan het vertrouwen van het maatschappelijk verkeer.

1. Inleiding

Allereerst willen wij benadrukken dat SRA veel respect heeft voor het werk dat is verricht met het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3. Wij hebben al eerder op verschillende momenten gereageerd op het wetsvoorstel en doen dit, vlak voor het wetgevingsoverleg van maandag 19 januari, wederom. Met onze reactie willen we bijdragen aan een eenvoudige en uitvoerbare wetgeving.

SRA is, zoals eerder aangegeven, geen voorstander van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3, een hybride systeem dat als hoofdregel uitgaat van een vermogensaanwasbelasting en op sommige onderdelen een vermogenswinstbelasting voor ogen heeft. Wij zijn groot voorstander van één systeem op basis van een vermogenswinstbelasting (belastingheffing bij realisatie).

Wat zijn onze argumenten? Welke punten vinden wij van belang om weer bij u onder de aandacht te brengen, zodat de Tweede Kamer dit in zijn overwegingen kan meenemen?

2. Hybride systeem vermogensaanwasbelasting

Het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 betekent op hoofdlijnen een hybride systeem waarin het werkelijke rendement in box 3 belast wordt, met als uitgangspunt een vermogensaanwasbelasting. Voor onroerende zaken en bepaalde niet-beursgenoteerde aandelen (in innovatieve start-ups en scale-ups) geldt als uitzondering een vermogenswinstbelasting. Daarnaast wordt voor eigen gebruik van een tweede of volgende woning een forfait geïntroduceerd.

SRA heeft bezwaren tegen een dergelijk hybride systeem en is groot voorstander van de introductie van een box 3-stelsel op basis van werkelijk rendement met als uitgangspunt enkel een vermogenswinstbelasting.

2.1 Complex

Het voorgestelde hybride systeem met als uitgangspunt een vermogensaanwasbelasting, en voor uitzonderingssituaties een vermogenswinstbelasting, leidt tot de nodige complexiteit en draagt daardoor niet bij aan de doelstelling om tot een vereenvoudiging van het belastingstelsel te komen. In dit systeem worden voor verschillende soorten vermogensbestanddelen andere heffingsgrondslagen en -momenten gehanteerd. Zo ontstaan als het ware twee aparte boxen in box 3, met elk een eigen grondslag en de nodige step-up- en eindafrekeningsproblematiek als vermogensbestanddelen tussen 'sub-boxen' verhuizen en als de belastingplicht in Nederland eindigt of ontstaat.

SRA meent dat het nieuwe box 3-stelsel passend en eenvoudig toepasbaar zou moeten zijn voor zowel doorsneebebelastingplichtigen als niet-doorsneebebelastingplichtigen. Voor hen zou één systeem moeten gelden, zonder dat zij zich hoeven te verdiepen in complexere uitzonderingen.

2.2 Onvoldoende draagvlak

Een vermogensaanwasbelasting betekent belastingheffing op het moment dat de belastingplichtige nog geen draagkrachtvermeerdering heeft. De belastingplichtige betaalt belasting over niet-gerealiseerde waardeaan groei van zijn vermogen waar nog geen gerealiseerde liquiditeiten tegenover staan. Dit sluit minder goed aan bij wat een belastingplichtige beleeft als vermogenswinst. SRA vreest dat een systeem van vermogensaanwasbelasting niet dan wel onvoldoende zorgt voor draagvlak bij belastingplichtigen, juist vanwege het gebrek aan beleving van vermogenswinst. Minder draagvlak heeft een negatieve invloed op de naleving daarvan.

2.3 Internationaal perspectief

SRA hecht veel waarde aan het in internationaal perspectief plaatsen van het box 3-stelsel. Met een vermogensaanwasbelasting zou Nederland volledig afwijken van ons omringende landen en andere grote economieën. Uit het 'Internationaal onderzoek box 3' van de NOB in april 2025 komt naar voren dat de onderzochte landen (Duitsland, Frankrijk, de VS, Nieuw-Zeeland etc.) geen vermogensaanwasbelasting kennen. Toepassing van een vermogenswinstbelasting in box 3 sluit beter aan bij de in het buitenland meest gebruikte methode om vermogen te belasten, de *capital gains tax*. De afwijking van andere landen met een vermogensaanwasbelasting zou totaal onnodig en bovendien verwarrend zijn.

2.4 Procedures

Het is de vraag of het voorgestelde systeem niet tot een kwetsbaar systeem zal leiden als dat getoetst zou worden aan het EVRM. Nu het box 3-stelsel, maar ook andere onderdelen van de belastingheffing, steeds nadrukkelijker in het licht van het EVRM komen te staan, is de verwachting dat veel belastingplichtigen zekerheidshalve standaard bezwaar en beroep blijven instellen. De verwachting is dat zij de heffing over ongerealiseerde waardeaan groei, de verschillen in belastingheffing tussen belastingplichtigen onderling en tussen de verschillende vermogensbestanddelen zullen blijven beschouwen als een potentiële strijdigheid met het EVRM. Dit kan leiden tot nieuwe (massale) procedures tegen de box 3-heffing.

2.5 Budgetneutraal?

De keuze voor een vermogensaanwasbelasting lijkt met name ingegeven door een beoogde budgetneutraliteit. SRA is van mening dat goede toekomstige wetgeving belangrijker is, zeker in het kader van draagvlak en het voorkomen van toekomstige gerechtelijke procedures.

Bovendien leidt een vermogensaanwasbelasting ook niet per definitie tot de door het kabinet gewenste budgetneutraliteit. Gezien het systeem van een vermogenswinstbelasting in box 1 en 2, zal introductie van een vermogensaanwasbelasting in box 3 bijvoorbeeld de keuze van een belastingplichtige beïnvloeden in welke box het vermogensbestanddeel geplaatst wordt. De verwachting is dat er een verschuiving zal plaatsvinden vanuit box 3 naar een andere box of van de inkomstenbelasting naar de vennootschapsbelasting.

2.6 Lock-in-effect?

Een argument dat vaak wordt gebruikt om te pleiten voor een vermogensaanwasbelasting is het lock-in-effect (het verschijnsel dat belastingplichtigen vermogensbestanddelen aanhouden om vermogenswinsten niet te realiseren en zodoende belastingheffing uit te stellen). Dit zou zich voor kunnen doen bij de vermogenswinstbelasting. Een gemiddelde belegger laat zich bij het realisatiemoment echter niet leiden door het moment van belastingheffing, maar eerder door de verwachting van de toekomstige waardeontwikkeling. Dat lock-in-effect zal zich dan ook slechts beperkt voordoen, en kan in ieder geval geen dragend argument zijn voor de keuze voor een vermogensaanwasbelasting.

2.7 Eigen gebruik tweede woning

Voor onroerende zaken die het hele jaar niet of voor minder dan 90% worden verhuurd, is in het wetsvoorstel voor het eigen gebruik een vastgoedbijtelling opgenomen van 3,35% van de WOZ-waarde. SRA is van mening dat het eigen gebruik van bijvoorbeeld een tweede woning, een consumptieve besteding is. Door dit eigen gebruik ontstaat geen inkomen. Hoewel de woning inkomen zou kunnen opleveren, gebeurt dat niet door de keuze om deze voor eigen gebruik aan te houden.

Het belasten van deze mogelijkheid om inkomen te verwerven is, naar het oordeel van SRA, principieel onjuist. De wetgever kiest er immers ook niet voor om bijvoorbeeld de potentie van een deeltijdwerker om meer uren te werken – en daarmee meer inkomen te verwerven – te belasten.

De vastgoedbijtelling kent naar het oordeel van SRA ook een te ruim bereik. Niet het werkelijke gebruik, maar het potentiële gebruik wordt belast. Dat betekent dat een leegstaande onroerende zaak (geen eigen gebruik en geen verhuur) ook geraakt wordt door de vastgoedbijtelling. Dit zal een belastingplichtige niet begrijpen en de kans is aanwezig dat dit gegeven opnieuw leidt tot gerechtelijke procedures. De vraag is ook of het belasten van potentieel gebruik de EVRM-toets zal doorstaan. SRA geeft daarom sterk in overweging om, als besloten wordt tot een vastgoedbijtelling, deze te laten aansluiten bij het werkelijke gebruik in plaats van het potentiële gebruik.

2.8 Volledige verliesverrekening

Het wetsvoorstel kent geen achterwaartse verliesverrekening, waardoor zich een situatie kan voordoen dat belasting wordt betaald terwijl er geen winst is gerealiseerd. Dit onwenselijke gevolg wordt geïllustreerd aan de hand van het volgende voorbeeld:

X koopt in jaar 1 een aandeel A voor 100. Eind jaar 1 is de waarde gedaald naar 80. Het aandeel is eind jaar 2 gestegen naar 120. Medio jaar 3 verkoopt X het aandeel voor 100. Uitwerking: vermogensverlies in jaar 1 van 20 wordt verrekend met de vermogenswinst in jaar 2 van 40. Per saldo is de vermogenswinst 20 eind jaar 2. Bij verkoop in jaar 3 realiseert X een vermogensverlies van 20. Dit verlies kan X niet verrekenen met de vermogenswinst van eind jaar 2 van 20. Economisch maakt X noch winst noch verlies, maar in box 3 betaalt X per saldo belasting over een vermogenswinst van 20.

Opgemerkt wordt dat een dergelijk economisch onjuist gevolg niet optreedt in een systeem van vermogenswinstbelasting. Immers, in dat systeem wordt de verkoopopbrengst vergeleken met de aanschaffingswaarde, waardoor in het voorgaande voorbeeld – terecht – geen vermogenswinst wordt geconstateerd.

2.9 Doorschuifmogelijkheden

In het wetsvoorstel zijn geen doorschuifmogelijkheden opgenomen voor de vermogensbestanddelen waarvoor in het wetsvoorstel de vermogenswinstbelasting is opgenomen. Dit betekent dat er bijvoorbeeld bij een overlijden of bij een inbreng in of verdeling van een (huwelijks)goederengemeenschap afgerekend moet worden in box 3 over de fictieve vermogenswinst, terwijl er op dat moment niet daadwerkelijk liquide middelen beschikbaar komen. SRA verzoekt om voor dit soort situaties een doorschuiffaciliteit op te nemen en verzoekt tevens om een doorschuiffaciliteit bij overlijden van de verliezen naar de langstlevende fiscale partner.

3. Eén systeem: vermogenswinstbelasting

Bovenstaande argumenten en de daarmee gepaard gaande belangrijke knelpunten van het voorliggende wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 maken dat wij groot voorstander zijn van één systeem voor box 3 in de vorm van een vermogenswinstbelasting, in plaats van twee systemen (een combinatie van vermogensaanwas- en vermogenswinstbelasting) in hybride vorm. Een vermogenswinstbelasting sluit aan bij de draagkracht van een belastingplichtige en zorgt voor draagvlak voor het gekozen systeem. Een vermogenswinstbelasting belast – net als een vermogensaanwasbelasting – de vermogensmutatie van de vermogensbestanddelen in de periode dat iemand belastingplichtige is. Op de lange termijn bestaat geen verschil tussen de twee systemen. Het verschil zit in het moment van belastingheffing.

In een vermogensaanwasbelasting wordt belasting geheven over gerealiseerde én ongerealiseerde vermogensmutaties. Een vermogenswinstbelasting belast alleen de gerealiseerde vermogensmutaties. Door de eindafrekening bij vervreemding van het vermogensbestanddeel of bij einde van de belastingplicht (bijvoorbeeld door overlijden), worden eventuele verschillen gelijkgetrokken. Om die reden is de totaal belaste vermogensmutatie in beide systemen over de lange termijn gelijk.

SRA merkt hierbij op dat een verschil in totaal belaste vermogensmutatie tussen beide systemen kan ontstaan als volledige verliesverrekening niet mogelijk is (zie ook paragraaf 2.8).

4. Samenvattend

SRA is groot voorstander van een vermogenswinstbelasting om onder meer de volgende redenen:

- Een vermogenswinstbelasting leidt tot minder uitvoeringslasten voor de Belastingdienst, de belastingplichtige en de rechtspraak, omdat afbakeningsproblemen en jaarlijkse waarderingsvragen zich minder zullen voordoen dan bij een vermogensaanwasbelasting.
- Een vermogenswinstbelasting voorkomt dat belastingplichtigen een liquiditeitsnadeel ervaren voor zover de vermogensbestanddelen niet tot directe, jaarlijkse inkomsten leiden.
- Een vermogenswinstbelasting is voor de doorsnee-belastingplichtigen begrijpelijker en beter uitvoerbaar. Zij krijgen niet te maken met de jaarlijkse verwerking van bijvoorbeeld stortingen en onttrekkingen ten behoeve van de vermogensvergelijking.
- Bij een vermogenswinstbelasting zal nauwelijks nog aanleiding zijn voor arbitrage en verschuivingen tussen box 1, 2 en 3 en tussen de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting. In box 1 en 2 en in de vennootschapsbelasting geldt nu immers al een vermogenswinstbelasting. Voorwaarde hierbij is wel dat de verschillen in tarifiering/belastingdruk tussen de boxen en tussen de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting beperkt zijn.
- Een box 3-stelsel op basis van een vermogenswinstbelasting kan op veel meer draagvlak rekenen, omdat een belastingheffing op het moment van realisatie van de vermogensmutatie veel beter aansluit bij wat een burger verstaat onder vermogenswinst. Dit heeft een positief effect op de naleving. De belastingplichtige zal ook minder snel geneigd zijn om 'standaard' in bezwaar en beroep te gaan. Bovendien neemt het risico op potentiële strijdigheid met het EVRM ook sterk af als alleen gerealiseerde vermogensmutaties belast worden.
- Een vermogenswinstbelasting sluit beter aan op het belasten van vermogen in andere landen.
- Het lock-in-effect zal zich slechts beperkt voordoen en kan in ieder geval geen dragend argument zijn voor de keuze voor een vermogensaanwasbelasting.

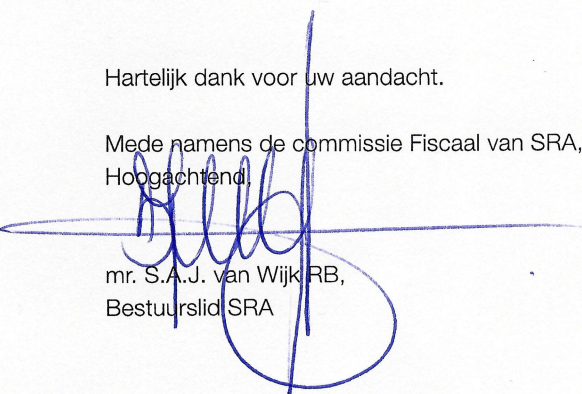
Tot slot

Mocht u nog vragen hebben over bovenstaande, dan kunt u te allen tijde contact met ons opnemen:

- Judith van Teeffelen, belangenbehartiger SRA (06 227 937 64, jvteeffelen@sra.nl) of
- Sebastian van Wijk, bestuurslid SRA (06 207 951 42, svanwijk@schipperaccountants.nl)

Hartelijk dank voor uw aandacht.

Mede namens de commissie Fiscaal van SRA,
Hoogachtend,

mr. S.A.J. van Wijk RB,
Bestuurslid SRA